

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló; nézetek a közhasznú ismereteket terjesztő társulatról; nemzeti almanach ügye; irodalmi újdonság; nemzeti játékszin; s a t.; Krassó- és pestmegyei közgyűlési határozatok; az ujoncz-helyettesítés szabályi a haditanács résziről; magyar gazdasági egyesület; Kún-ujonczállítás; Sebestyén István; aradi hírek; s a t.) Amerika. Portugália. Spanyolország (Espartero terve; s a t.) Anglia (vélemény Paris megerősítéséről; s a t.) Franciaország (kamraülések; Guizot nyilatkozata az erősítés mellett; s a t.) Törökország Olaszország. Legújabb hírek. —

Magyarország és Erdély.

Öcs. s ap. kir. Fels. Ambrózy Lajos bárót, Temes-megye volt helyettes-alispánját, temesi kir. kamrai igazgatóvá kamrai tanácsos ranggal kinevezni, Derra Anasztáz pedig kir. udvarnoki ezimel méltóztatott diszesíteni.

Wachtler Albert kassai kam. igazgatósági jegyző a temesi kam. igazgatóság ülnökévé nevezetett. A n. m. kir. H-Tanács a megürült kiadó-segéd hivatalra Lehner Ferenczet alkalmazá. a n. m. kamra pedig az iglói megürült sómázsálságra Podhajeczky András bártfai sópajtáért. A sávári főfelügyelősnél a sófőzöhuta-igazgatói s a kasznári hivatal megürült.

Pestmegye f. hó 3-5 napján tartott rendkívüli közgyűlése főbbvonásai ezek: Elsőnapon (3kán) a n. m. helytartótanács azon intéző levele fölött vitatkoztak, melly felsőbb parancs következtében a megye RRinek meghagyja, hogy a magyarországi érsekek és püspökök által panasz tétetvén Pestmegye vegyes házasságot illető határozata ellen, az egész dolgot hagyják úgy a megye RRdei, mint van, azaz a pört függesszék föl az e tárgyban adatandó kir. válasz további rendelkezéig, s erről a H. tanácsnak tegyenek jelentést. A megye RRdei hozzászólás után elhatározták, miszerint a dolog úgy maradjon mint eddig volt. 2szor felirást tesznek ő felségéhez és országgyűlési kérnek, hogy ottan e közösen veszélyeztető tárgyat az országos RR. intézhessék el s ezt minden vármegyével közlik. A nagyméltóságú H. tanácsnak pedig kimerítőleg csakugy felelhetnek. ha ez a panaszlevelet közli a megye RRdeivel. E f. hó 4kén több megye levelet olvasak föl, miből Pestmegye RRdeinek tudtára esett, hogy mult közgyűlésből a törvényhatóságokhoz küldött értesítő levelek nem érkezett el, mire határozattá lön, hogy a m. k. H. tanácsnak, (igazgatás alatt állván a posta), tegyenek a fölöl jelentést, hogy a posta rendtelenségit szüntesse meg s a t. — Említendő még, hogy e napon egy beszterezemgyei áldozó pap a hg primás körlevele ellen nyilatkozott, és Fejérvármegye példájára a gyorsírók serkentésére szinte aláírasi iv nyitattott Pestmegyében is! E f. hó 5kén a H. tanács azon levele forga szónyegen, miszerint a megye a megszüntetett vontatók dolgában Pest városával egyezkedjék, mire hosszú érdekes vitatkozás után határozattá lön, hogy a tisztii ügyvedek és szolgabírák kiküldetésénél az adózó közönséget hallgassák ki. s jövő közgyűlésre tegyenek jelentést, miután a kinevezendő választmány. (megtévén előbb Pest városa a kezdeményt), ezélszerűleg fog intézkedni. Itt Pestmegye tisztikarának dicséretére meg kell említnünk, hogy tömegben felállt és a nép ügye mellett nyilatkozott! E nap a budapesti esperesség papjai óvást tettek a beszterezemgyei áldozó pap nyilatkozása ellen, mi tudomásul vétetett. —

Budapesti napló: Azon egyesület, melly, mint lapjaink már említék, a közhasznú ismereteket terjesztő angol társaság hatáskörét tüze czélul magának, Balogh Pál indítványára, mult hó 30kán első gyűlést tartván a nemzeti Casinóban, magát alakultnak nyilatkozattá, s legott választmányt nevezte ki a szabályok s azon irány kidolgozására, mellyen ez egyesület üdvös szándékait sikerésitni fogja, választmányi tagokká Almásy Pál, Ágoston József, Balogh Pál, Eckstein Ferencz, b. Eötvös József, gr. Károlyi György, Kossuth Lajos, Luka Sándor, Lukács Móríc, gr. Ráday Gedeon, Schedel Ferencz, Simon Florent; pénztárnokká: Antal Mihály; tollnokká: Yajda Péter választattak. E társaságot 3 rendű tagok képezendik: alapítók, kik egyszerre legalább 40 pengő forintot fizetnek alapítványul; részvényesek, kik arra kötelezik magokat, hogy 6 egymásutáni év alatt legalább 2 pgő forintot fizetnek évenként; végre adakozók, kik minden további kötelezetés nélkül egyszerre s mindenkorra valamely ajándékkal járulnak a társasághoz. Mondják, hogy e vállalat alapítókéje már 20ezer pgő forintra rug. Czélját s tulajdonképi létesítésmódját ez egyesületnek határozottan még nem tudhatni, részint, mivel a gyűlés nem volt olly nyilvános, hogy abban minden ügybarát részesülhetett volna, részint pedig, mivel a vállalat közelebbi eredményit a választmány által alkotandó rendszabályok fogják határozottabban kijelölni. Mennyire azonban értesítve vagyunk, az egyesület czélja leginkább abban öszpontosul, hogy népnevelési s művelődési munkákat adjon ki, s azokat lehetőségig terjessze a nép közt. A földadás szép s dicséretes, de hogy annak kívánatos sikerrel felelhessen meg a társ., arra tetemes pénzerő kívántatik, mellynek öszgyűlést lelkünköl ohajtjuk ugyan, de nem igen reméljük egy hamar, mert ki nálunk a köznépi indolentiáját ismeri, az tudni fogja, hogy a magyar pör még most nem igen szokott pénzt adni könyvért, s legfőlebb csak imádságos és álmoskönyvre, kalendáriumra, s ha sokat mondunk bibliára s evangéliumra szorítkozik, s néha még a hármastörténetre, ha t. i. olly vagyonos, hogy legalább 8 ökre jár ki a tanyára. Bizonyos továbbá, hogy több helyen a Mezei naptárt tisztesség söt lelkész is ajánlá a földművelőknek, mint leghasznosabbat valamennyi kalendáriumink közt, s a pörgazdák megigérék ugyan, hogy azt megveendik; midőn azonban a városba mentek, mégis csak a legsilányabb 3 garasos kalendáriumot vették meg, hogy 2 garaska még sóra v. egyéb maradjon. A társaság tehát csak úgy érhet czél, ha kiadandó munkáinak egy részét igen olcsón árulja, másikat pedig egészen ingyen osztandja ki a köznépi közt, mert legyen bár csak 5 váltó garas egy példány ára a legnépszerűbb s leghasznosb 20 éves erkölestudományának, népszerű helyleírásnak, s a t. bizonyos lehet benne, hogy azt a két magyar hazában még most nem igen számos földművelő fogja megvenni. Ismételve hozhatjuk erre föl például a Mezei naptárt, mellynek példányt majd kizárólag csak tisztviselők s ugy nevezett honoratiórok vásárolták meg. A társaságnak tehát olly nagy pénzerőre van szüksége, hogy valóban közhasznú munkákat, ha akarja, hogy azok általános hatásuk legyenek, s ne csak épen egy pár író lássanak el élelemmel, 200ezer példányban

adjon ki, mikép azt a mintaul vett angol társaság cselekszi, s ennek nagyobb részét ingyen osztassa ki, a többit pedig olcsón árulja. Egyetlen illy munka kiadására olly nagy példányszámban, ide számítván a társaság bel költségét, talán száz ezer pgő forint alaptőkének 5 pCtes kamatja kívántatik meg: mi tizszer annyit ohajtunk a társaságnak, hogy üdvös czélját valódilag betölthesse, különben csak pangás leend sorsa, mellyben több szép intézete szenved hazánkban. Csekélyvéleményünk szerint inkább könyvterjesztő társaságra van hazánkban szükség, e terjesztés pedig talán egy részben, most legalább, így történhetnék: venne a társaság 50ezer jólszerkesztett Mezei naptárt 5 garasával a gazdasági egyesülettől, s felét árulná lelkészek által 2 váltó garasért, hogy az valamennyi kalendárium közt legolcsóbb legyen, felét pedig osztassa ki olly szegény falusi gazdák és zsellérek közt ingyen, kik két váltó garast sem nélkülözhetnek könyvre; hogy illy szegény sok ezer van hazánkban, azt tagadni senki nem fogja, ki több vidéken megfordult, s több pörkunyhóba lépett. Csekély belátásunk szerint a m. akademia legczélszerűbb könyvkiadó társaság lenne hazánkban, s bár egyesület alakulna v. alakult volna már eddig is a már fenálló s rendezett akademia pénzereje gyarapítására nagyobb sikerrel hathatás végett, mi mellett még azon haszon is lenne, hogy szerkezet s belső költségek alig nyelnének el annyit, mert az öszgyűjtendő alapítványpénznek külön czélt lehetett volna kijelölni, például a közhasznú könyvek jutalmazás melletti kiadását, s olcsón árultatását, s egy részben ingyen kiosztatását, a kezelést pedig az akademia ingyen vitte volna. Általányosan figyelmet érdemel talán most napjaink azon baliránya, melly szerint mindenki arra törekszik, hogy valami saját kis kört képezzen magának, s abból a közügyekre hasson; első pillanatra illy törekvést nem kárhözhatathat senki, de rövid gondolkodás után megvallandja, hogy a sok apró intézet, társulat s egyesület helyett egy nagy s erős alapu társaság sokkal üdvös hatással lehetne a szellemi kifejlésre; czélszerűbb lenne tehát a már fönállót gyarapítani, mint új apró vállalatokra megosztani az erőt. Ez némi tekintetben hasonlít azon másik szinte nem hasznos irányhoz, mellyet némelyek követnek, kik hazánk lapjait czikkeikkel gazdagítják; szeretik ugyanis ezek közül sokan mondogatni, hogy a lapok egyike sem felel meg a kor kívánatának, s csapaontokint szabaditékért folyamodnak új lapok kiadására; mintha nem könnyebb dolog volna a már fönálló lapokat érdekes czikkeek által korunk kívánatának megfelelőkké tenni, mint egészen újakat alapítani! Vagy az illy urak talán csak saját tulajdon lapjaik számára tudnának jó czikkeket írni? — Az Almanach társaság f. hó 4kén választmányi ülést tartván, a könyvtársági előleges számolás után olly jó állapotban látta pénzerejét, hogy jövő évre még nagyobb diszszel adhatja ki zsebkönyvét, s nemcsak külsejére, hanem belsejére is, mert hazánk nevezetes írója már majd mind megnyeretett e vállalat számára, s legjobb reménye van a társaságnak azokat is megnyerhetni, kiknek neveit előbbi zsebkönyvben nem volt szerencseje láthatni. Részyenyések még mindig fogadtatnak el. — A Szinműtár 17ik füzeté megjelent s holnapután minden pesti könyvtáros által kapható, tartalma: „Cillei Fridrik“, eredeti dráma 3 felv., írta Szigligeti; e szinmű hazánk több helyein tetszéssel adatott. A 18ik füzet már sajtó alatt van s két vigjátékot hozand. — Nemzeti szinpadunkon jan. 29ikén bérszünettel adaték Erkel első karmester javára „Bátori Mária“ eredeti nagy dalmű 2 felv. Egressy Bénitől, zenéje Erkelől; Lángh Paulina műkedvelő sziveskedésből a czimszerepet éneklé; mi első szinpadi próbája volt, melly minden várakozást annyira meghaladt, hogy régi tapasztalású színészek sem győzék eléggé csodálni azon bátorságot, illedéket és szabatoságot, mellyet Lángh P. mind játékban, mind énekekben kifejté. Bátori Mária igen nehéz énekszerep, s a fiatal művész minden nehézség nélkül tisztá, erős, esengő hangon éneklé azt el, e jeles dalnok hölgy Cornega assz. tanítványa s így bizton reménylhetni, hogy művészetében nem fog megállapodni, hanem a tökély lehető legmagasb pontjára jutand, ha szorgalmat párosítand szép tehetségeihez, s a közönség tapsait nem hübérnöki tartozásnak, hanem iparkodásra buzdításnak tekintendi, s a netalan gáncsolandó bírálatokat is azon szelid nőiséggel fogadandja el, melly legkitüntetőbb ismértető jele a valódi művésznőnek. Nézők olly nagy számmal, hogy igen sokan visszatérni kényyszerültek; a művész vendégüt általányos legzajosb tapsok közt tizenegyszer hívak ki. 30kán bérszünettel „Bátori Mária“ ismételtetett, Lángh P. mint vendég a czimszerepben ez este még meglepőbb ügyességet tanusita; nézők számosan, ámbár ez este 3 nevezetes bál volt fővárosunkban, s ismért darab kétszer egymásután adatva eddig még nem igen szokott nagy közönséget színházunkba varázslani. Lángh P. így haladva kedvenczévé teendheti magát a közönségnek s hir szerint szerződött tagja leend színházunknak Schodelné helyett, mivel ez utóbbi több lapban nyilvánítá, hogy újabb szerződés végett semmi alkudozásban nincs nemzeti színházunknál, s e tekintetben nem is bizott meg senkit; 31kén „Adorjánok és Jenők“, „Fekete lovag“ című előjátékkal, Jósika Miklóstul; febr. 1sőjén „Tündérlak“, vig opera 2 felv., Egressy Bénitől, zenéje Szerdahelyitől, ki utazásából visszatérvén ez este lépett föl ismét, s zajos tapsokkal fogadtatott; 2ikán „Zolky“ Maltitz után Fekete Soma, és „Arlequin mint angol lovgaművész, táncjáték“; 3ikán „Horatiusok és Curatiusok“ szomj. 4 felv. Kollin után s s által fordítva; 4kén „Sevillai borbély“, vig dalmű 2 felv.,

mondattott, hogy 3 év múlva a g. n. e. v. lelkészek szokott beiktatására törvényes bizonyosság fog küldetni. — A mezei rendőrségről szóló IX. t. cz. 3. §-sa szükség esetében a tisztviselők szaporitását megengedvén, errenézve a megye következő határozott: Tagadhatlan ugyan, hogy a megyei tisztviselők, jelesül a szolgabírák hivatalos eljárási napról napra szaporodnak, 's hogy különösen az utóbbi országgyűlési t. czikkek értelme szerint több esetben felelősséggel járó, 's rögtön teljesíteteni szükséges kötelességek által a szolgabírói hivatal nem kis mértékben terhesült, hogy a tiszt eljáráások halmaza különösen a rendőrségi t. cz. következtiben nőttön; azonban az levén a kérdés: ha vajjon az eddigi tisztviselők száma mind ezen kötelesség 's eljárások teljesítésére elég e vagy sem? errenézve a meggyőződés az, hogy e kérdést igazán csak gyakorlati alkalmazásból meritendő tapasztalás határozhatja el; ennél fogva a tisztviselők száma szaporításának szorgalmazása, mint ez úttal csak vélekedés ingatag alapjára építhető, azon időre halasztatik, midőn tapasztalásra támaszkodva tehetendi azt a megye. Valódi nyereségül itt még azt is említjük, hogy a megye majd minden helységiben divatozott kapuk (vratnyiczák), melyek ugyan a vetéseknek károsításoktól megóvására szánvák, azonban nem más, mint utasok akadályára emelt gát 's pór gyermeközöknek koldulásra szolgáló alkalom, lerontatni rendeltettek. — Figyelemmel kísérve a legújabb t. czikkek rendeleteit, különösen szembetűnő azon körülmény, hogy a falusi bírák hatósága mind inkább terjesztetik; üdvös hatással leend ez kétségkül, mert ez által a köz nép, mellynek soraiból választatni szoktak a bírák, egy fokkal magasbra emeltetik, minek ismét az önértet nemesülése, az értelmi kifejlődésrei törekvés 's az általános polgárisodás lesznek boldogító eredményei; bülesen fontolták ezt meg a megye RRdei, midőn addig is, míg a jegyzők és bírák hatósága, kötelessége 's a t. felett az e végre kinevezett választmány egy rendszeres munkát terjesztend elő, végzésképen kimondották: „hogy a járásbeli tisztviselőknek a falusi bírákat, vagy eskütteket testikepen megbüntetni tilos“ a haladás őszinte barátja ezen követésre méltó példának csak örvendhet. — Nincs a megyei méltóságnak megfelelő tanácskozási teremünk, levéltárunkban az irományok kora enyészetnek kitétetvük, pénztárunk alacsony, sötét, nedves, 's mind e mellett a megye RRdei még csak szóval sem említék, hogy e házi pénztár költségén kellene, vagy lehetne segíteni, hanem szeretett főispánunk buzdító felszólítása következtében a nemesi pénztárt lelkes örömmel ajánlák e szent célra, 's miután a n. m. udv. kamara is mint kebelbeli földesur 10 ezer ezüst ftot áldozott, az építési előkészületek már megtétettek; 's így nem is kételkedhetni, hogy kevés idő múlva izlésteli megyeház diszlend szabad udvarunkon. A gyűlés egyik fő tárgya volt még a tisztújítási rendszabályok kidolgozása 's megállapítása; ezt azonban csak a szavazás módjára, választók kijelölésére 's ezekkel rokon kérdésekre szükség érteni, mert megyénkben eddig még soha zavargó kiesapongások nem történtek, 's a nemesi testület önértetében 's lelkiületében bizakodva bátran mondhatjuk, történni nem is fognak, 's azért e tekintetben korlátozó rendszabályok nálunk fölöslegesek. — A vegyes házasságok ügye iránt, melly több megye felszólító levelei következtiben itt is szőnyegre került, a vita nem sokáig tartott, 's végzéssé lön: hogy a megyei KK. és RR. azon meggyőződésben vannak, miszerint a vegyes házasságok tárgyában keletkezett egyházi rendeletekkel okozott aggodalmak ő felsége által a római udvarhoz köz tudomás szerint küldött követség útján elfognak oszlatni. Sz. F.

Pápa n. télhő 25dikén szenderült el végső elgyengülésben Kocsi Sebestyén István, a pápai ref. főiskolában a papi tudományok 20 évig voltérdeműs oktatója, 's 29d. a tanuló ifjuság tisztelkedési mellett igen számos gyülekezet kíséretében néhai tisztársa prof. Márton István sirja mellé takarított. A ref. egyházban halotti beszédet Tóth Ferencz superintendens ur János XVII: 4. 's több verseiből, szónoklatot tiszt. Széki Béla oktató ur, a boldogultnak hivatali utódja, igen alkalomszerűleg, a valódi élet fő kellékéről, nemesak az időben és idővel, hanem az időnek is éléről: vagy is a korszerű haladásról — 's halotti elmélkedést a sírnál tiszt. Czibor Ferencz ur bölcsészeti oktató, tartottak. Született az üdvezült Mező-Turon, Heves megyében, tavaszéle 6d. 1761. tanulását a helybeli gymnasiumban kezdvén, Debreczenben folytatta, 's Odera-melletti Frankfurtban, egy Steinbart és Loeffler vezérlete alatt 3 évet töltvén, befejezte. 1790d. honába térvén, Monoron, 's Pestmegyében, mintegy másfél évig viselt lelkészi hivatalából 1793d. Debreczenben a keleti nyelvek és szentírás-magyarázat tanítószékére emeltetett. Innen 1803d. a hajdu-böszörményi, majd 1806d. a hajdu-szoboszlai, 1808d. a keeskeméti, 1814d. ismét a monori gyülekezetek lelkésze lön. Végre 1817d. a pápai főiskolában főtiszt. Tóth Ferencz urnak egyházi főjegyzővé választásával megürült hittudományi tanítószékére hivatván, itt 20 év folytában áldásteljes sikerrel folytatá tanítói munkásságát egész 1837ig, midőn elgyengülte miatt a tanítói pályáról lelépni kénytelenítetett. Tanítói érdemeit a deréknek hirdeti számos tanítványi halála; 's ha egy Gesenius, Paulus és Wegscheider neveikkel együtt világszerte nem emlegettetik is neve, nem érdemei hiánya oka ennek, hanem minden tekintetben szűkebb hatásköre. Kéziratban maradt több munkái közül különösb említést érdemel, számos másolatban mondhatni, köz kezeken forgó „Apologeticusa“. Nyomatásban jelent meg „Messiologiája“ Budán 1835. 's a magyar akademia által ivenként három arany tiszteletdíjjal nyomatás végett, még 1836d. elfogadott „Hebraizáló Etymologus“ nem Sebestyén Lászlóé, hanem övé. Áldás emlékére!

A m e r i k a.

A laplatai tudósítások oct. 12ig terjednek. Rosas elhagyván Buenosayres városát, annak örizetét a nagyegyesületre bizta és egy másra, melly magát „gyilokegyesületnek“ nevezi. Az utóbbi 14 nap alatt megölettek számát 200ra teszik, kik közt két francia is van. Rosas mind azon polgár vagyonát elkoboztatta, ki az országot elhagyta, és nem az „elégületlenekhez“ tartozik.

Portugália.

Angol tudósítások szerint a portugáli kormány hadiköltségei miatt nem fizetheti a megígért félévi osztalékokat az angol részvénybirtokosoknak. A portugáli kormány, a régi szerződésre hivatkozva 20 ezer puskát kér Palmerston lordtul az ujonczok felfegyverzésére. —

Spanyolország.

(Az eltörlesztett zárdák eladatnak.) A madridi hivatalos lap szerint a kormány az eltörölt zárdákat eladásra tűzte ki, 's a bejövendő pénzüsszeggel az országos adósság részét szándéka kifizetni. Ha a zárdáépületeket gyárakra, vagy más hasonló intézetekre nem használhatni, úgy lerontatnak, ha régiségi tekintetből épségben tartatásra nem érdemesek. —

(Espartero terve.) Madrid, jan. 10ikén: „Portugália határi felé indítani szándéklott hadszállítványánál leginkább azt tűzte ki magának fő czélul Espartero, hogy azzal a portugál propagandának bátorságot adjon a királyné számára ugyanazon sorsot elkészíteni, mire ő Spanyolországban Krisztina kormányzó királynét juttatá. Akarja ugyanis, hogy Maria da Gloria királyné férjével együtt Portugáliát hagyja el, 's ezen országot Spanyolhon vagyis Espartero kormányzósági önkényire bizza. Reménylhetni mindazáltal, hogy Anglia 's Franciaország illy visszaélést nem engedendek megtörténni, bár mikép ohajtják is azt kieszközölni a zendületi férfiak Portugáliában. Ez azon férfiak hazafisága, ki dicsékedve szokta mondogatni, hogy nagyobb megtiszteltetést nem kíván, mint szülővárosa alcaldeja lehetni! A választásoknál egész Spanyolországban legnagyobb erőt fejtenek ki a pártok, de mind e mellett mindenütt katonai befolyásé marad a győzelem. Parisi lapok jelenték, miszerint Olozaga leginkább azért küldeték Parisba, hogy a Franciaországba menekült carlospárti főnökök 's mérsékelt férfiak kiüzetését sürgesse. Jól értesültek e hirt alaptalannak mondják, állítván, hogy küldetésének célja tetemes kölcsönvét, mellyért a kormányzóság a philippini szigetek jövedelmét szándékozik zálogul adni. Mondják, hogy ez iránt Parisban már minden nehézség el van hártva; mit azonban nem igen hihetni, mert minden kölcsönvét a cortes megegyezéstől függ, ez pedig alig fog újabb kölcsönre engedélyt adni. Annyi azonban minden esetre való, hogy a kormányzósági pénztárakban egyetlen fillér sincs, 's az általános zavar e miatt napról napra növekszik.“ —

Anglia.

(Lapvélemény Paris megerősítettéről.) A Times e fontos tárgyról legközelebbi számában így nyilatkozik: „Egyes részleteiben nem követhetjük ugyan Thiers költség-számolását: de ha a Paris körüli földbirtok besére nézve nem csalatkozunk, 's tekintetbe vesszük, miszerint minden vasuti, vagy más hasonló vállalatnál a valódi költségek mindenkor jóval meghaladják az előleges számításokat, úgy bizonyosan mondhatni véljük, hogy az erősítvények az előleges költség-számításoknál sokkal többre fognak kerülni, ha t. i. a francia kamrák csakugyan egyezésüket adandják a babyloni torony-építéshez. Azonban, ha a költségek tiszerte nagyobbak lennének is, ez azért az egész terv elleni igazságos kifogásokat épen nem fogná szaporíthatni. Azon 5 — 10 millió font sterlinget, mit a francia nemzet azonnal lefizetni kényszerülend, hasonlatba sem hozhatni azon kártékony adózással, miket az erősítvények, a szabadság, kor, jövedelmek, javítások nyakára rovand, 's mellyek örökké fognak tartani. Minden másnemű harcokészület pillanat szükségire tarthatni fön: a hajók lefegyvereztetnek, az ezredeket békelábra állítják, a hadiszereket raktárakba halmozzák; de az erősítvények örökös javítást kívánnak, azokat mindig örizni kell, 's ki nem tudná, hogy a kényuraság ez ijesztő jelképei mindenkor háborítólag hatnak álguykkal 's bástyákkal a békés polgárok iparüző 's mulatsági mozgalmira. Olly város aztán többé nem béke üdvére, hanem szüntelen csak háborúra 's ostromra emlékezteti a polgárokat. Kinek nincs kedve egész életét főtül talpig fegyverzetten eltölteni, az bizonyosan szintolly kevés kedvet érzend magában szünet nélkül dohos város falak mögött trespadni, 's minden pillanatban ellenség megrohanását 's vészés kemény ostromot szeméi előtt látni. Vad társasági állapotban menthetni az illy készüléteket; de hol már valamennyire haladott a polgárisulás műveltséggei, ott a pusztá testi erőtől származó ótalmi rendszert lehetőség mellőzni kell. —

(Tanácskozások Franciaország 's Egyiptus állapotjáról.) A miniszeriség majd naponkint tanácskozik viszonyi fölött Franciaországgal és az egyiptusi basa jövendőjéről. Palmerston Alit egészen a szultán önkénye alá szeretné helyezni, hogy ezentul feje csupán a nagyur szeszélyitől függjön, e szándék valósulását azonban annyival inkább nem hihetni, mivel a moszka czár is határozott parancsot küldé már konstantinápolyi ügyviselőjéhez, hogy Ali számára örökös birtokjogát sürgesse Egyiptusnak a portánál. Szinte hitteles kutfökből érinti több londoni lap, mikép az orosz kormány a többi hatalomtul szilárd hangon kívánja, hogy Franciaországot is szövetségükbe vegyék, mit valóban tanácsos leend is követniök, mert a különben igen is tartózkodó Guizot nem rég mondá, miszerint jövő tavaszig olly kész 's deli hadjon leend Franciaország, hogy mindenki vetélkedve fogja barátságát keresni. Jól értesülve lenni szokott lapok véleménye szerint Franciaország szigoruan kívánja Egyiptus és Törökország kölcsönös viszonyit és vonatkozásukat Enrópához megalapítani, mielőtt teljes lefegyverzéshez fogna, 's különösen azon egy föltétlől nem szándéka elállani, hogy a dardanellák 's Boszpor minden kivétel nélkül minden hadihajó előtt zárva legyenek. — A portugál kormány 2 ezer nyeregre 's 12 ezer kantarra szerződött angol kereskedőkkel, 's az angol miniszeriség bizonyos számú puskát 's egyéb hadiszert is ígért a portugál királynének. —

Franciaország.

(Kamravíták Paris megerősítettése fölött.) Miután ellenző szónoklatában Lamartine azt is érinté, miszerint az ujonnan szerkesztett Paixhans-féle

Felber Mari Rosina szerepében érdemlett tetszést nyert. — A' hasonzenyvek üd-
vös alkalmazásáról, 's a' gyógytudománya tökéletesítése végett graefenbergi,
bécsi és más viz's gőz-gyógyintézetekbe tett utazásról ismért I v á n o v i c s
dr. utul értjük, hogy a' Pesten mult évi öszön felállított Vizgyógyintézet az ő igaz-
gatása alatt f. é. dec. 1jén munkásságba fog tétetni; 's így azok, kik ennek hasz-
nálása végett ide szándékoznak, jelenthetik magukat nála Pest Sebestyén-piacz
286 sz. Isméretes szorgalma jó sikert ígér. N. I. —

Czepléd mezővárosa Tanácsát, első birói hatóságbeli régi gyakorlatánál
fogva Ő cs. 's ap. kir. Fel. a' közelebb mult évi october 29dikén 14841dik szá-
mu kegyel. rendeletében méltóztatott az 1840dik évi törvényekben említett ren-
dezett tanácsok sorába helyzetni. (Pest megyében rendezett tanácsosal birnak
tudomásunk szerint Ó Buda, Sz. Endre, Püspök-Vác, Káptalan-Vác, Rác-
keve, N.Körös, Kecskemét, Dunavecse és Pataj.)

Wiesen Ferencz a' Spiegel és Handelszeitung kiadó tulajdonosa 55 évü
szorgalmas életpályája után febr. 3kán gutaütés által jobb világra költözött
's tegnap szokott kath. egyházi szertásokkal takarítottak el tetemei a' bu-
davári sarkertbe bánatos özvegye keservei közt. Béke árnyékának!

Több rendü tudakozódás következtiben a' magyarországi hadi kormány
a' főhaditanácshoz folyamodott, azon határozatáról értesülendő: vajjon a' je-
len ujonczállításnál lehet é az 1831ben állítottak 's 1841ben 10évi határide-
jüket kiszolgáltak közül az állítandó ujonczok helyett, mint helyetteseket,
ismét visszasoroztatni? A' főhaditanács e' helyettesítést köv. szabályok mellett
engedé meg: 1) E' helyettesállítás kizárólag csak az 1841ben kiszolgáltak-
ra terjedhet. 2) Az illy nemü visszasorozandók physikai 's erkölcsi tekintetben
arra tökéletesen alkalmasak legyenek. 3) A' visszasorozandó közvitlézeknek:
37ik; az altisztnek: 38ik évet nem szabad tul haladnia. 4) A' visszasor-
zottak 10 évig lesznek kötelesek szolgálni. 5) A' helyettesállító ujoncz 120
fr. p. p. tartozik ovásul lefizetni, melly ováspénzből, ha az illynemü helyet-
tes, hitét szegve az ezredtől elszöknek, a' költségek lesznek visszatérítendő.
Ez ováspénz lefizetésének azon kettős czélja van: hogy általa a' visszasorozott
nemcsak 10 évi szolgálatideje hü kitöltésére szorítottatik; hanem kilépte után
a' katonai életből, bizonyos pénzalapot nyer, melly által léte további fen-
tarthatásáról nemcsak gondoskodhatik, hanem biztos lételét is alapíthatja.
Továbbad: ezen ovásöszeveg kamatját tetszése szerint, vagy évenként, vagy
pedig kamatival együtt, szolgálatideje lefolyása után, esonkittatlanul felveheti.
6) Az ujonczokat, kik helyetteseket kívánnak állítani, minden mellékes te-
kintet nélkül be kell sorozni; semmi ürügy alatt nem szabad azokat szabad-
sággal eresztetni haza, mindaddig: míg az önkéntes-helyettes vissza nem so-
roztatott; 's csak ennek létesítése után oldoztatnak fel ezek a' katonai szol-
gálatról, 's végkép bocsáttatnak haza. Végre 7) A' helyettes visszasorozta-
tása csupán akkor történhetik, ha a' helyettes állító a' 120 frból p. p. álló
ovásöszeveget, 's az azon felüli egymás közt meghatározott díjpenzt lefizette;
ez utolsót ha le nem fizethetné, azonnal a' helyettes állítónak, 2 hónap határidő
lefizetésül állapítottatik meg, melly határidőt azonban a' körülmények figyelmet
's tekintetet érdemlősége mellett ugyanannyival, többel azonban meghosszab-
bitani tilos; mit letévén az állító, a' helyettesnek azonnal kezéhez kell
szolgáltatni. —

(Magyar gazdasági egyesület.) Azon gépek között, mellye-
ket jelenleg a' mezei gazdaságnál kézi erő-pótlásul a' tehetősb gazdák alkal-
maznak, kétségkívül a' leghasznosbak egyike a' cséplő-gép. E' találmány
hazánkra nézve, melly a' gabonát olly végtelen térségen termesztik, 's épen
a' legterjedtebb gabonatermő vidékein kézhijányban szenved, kimondhatatlan
jótékony, 's kétség kívül még nagyobb méltánylást érdemelne, mint a'
mennyiben eddigelő részesült. — Ezen gép illő általános terjedését honi
gazdaságinknál nagyon nehezíti egy részről az ár magassága, de még in-
kább más részről a' bizalmatlanság, mellyet e' gépnek itt ott előfordult rosz
sikere a' közönségben gerjesztett. E' két körülmény szoros összeköttetésben
áll, mert kontár kezek által készült 's a' ezélnak meg nem felelő gépért bár-
mi csekély ár is sok; de a' legjobb 's legsikeresb cséplőgépet is drágának
tartja az, kinek az idő becséről fogalma nincsen, 's ki azt nem tudja, hogy
a' gépek által megkímélt 's czélszerűen más tárgyra fordított idő a' gép-
költségeket sokszorosan visszafizeti. — A' magyar gazdasági Egyesület fő
feladái közé számítja a' honi közönséget a' legczélszerűbb gazdasági eszkö-
zök, 's így a' cséplőgépek nagy becsével közelebből megismertetni, 's miu-
tán jelenleg már hazánkban több rendü és számos illy műszer vagyon ren-
des használatban, tehát ezennel azon szives kérelem intéztetik t. cz. gaz-
dáink 's urodalminkhoz: ne terheltesenek a' közjó előmozdítása tekintetéből
használatban levő gépeik bővebb 's részletes leírását, 's ha lehet, rajzát
és eredvényit is 's vételi és felállítási árát, az erőt, mellyet megkímél, 's mel-
lyet mozgásba hozatása kíván, — 's végre hiányit, 's azon módokat, mellyek-
kel azt ezentul tökéletesíteni lehetne 's a' magyar gazdasági egyesülettel
öszintén 's minden tartózkodás nélkül közleni, hogy így a' legczélszerűbbek
a' nagy közönséggel megismertetvén azok méltányos terjesztése az egyesület
hatalmában álló minden eszköz által előmozdítottassék. Postán vagy egyéb
biztos alkalommal beküldendő leírások a' titoknoki hivatal által fogadtatnak
el. Kelt Pesten télutó 3án 1841 Kacsokovics Lajos m. k. egyesületi
titoknak.

(Kun-ujonczállítás) Kun sz. Miklóson télhó 31kén vasárnap
dél előtt 8 órakor kitűzetett ősi szokás szerint a' város háza előtt — mi egy
szép mesterséggel készült dombos helyen épült palota — a' toborzási lobogó
buzavirág-szin kék selyem, a' város előkelő nőitől adott szalagokkal 's bokré-
tákkal ékesítve, egy zöld posztóval terített asztal, azon két kard és üveg bor.
E' készület hamar sok embertül körzötten ott állott, míg a' sokaság az isteni
tiszteletről kijött, hol a' czélra intézett tanítás tartatván, ennek végeztével, tö-
mérdek népet gyűjtött fel a' mondott helyre részint a' kíváncsiság, részint a'

dolog iránti buzgóság, mert a' kun férfi 's asszony nem irtózik a' katona név-
től. Lecsendesítvén a' zugást végre a' várakozás, föllépe a' zöld asztal mellé a'
város főbirája Pap Mihály, magyar polgári öltözetben kard esüggvén oldalá-
ról 's lelkes beszédet tartott, mellynek az vala sikere, hogy mozsárdurrogás kö-
vetvén azt záradécul és szép toborzó nóták zengése, tüstint 8 legény beadá
kezét a' szónok főbirónak; 3. 4-óra alatt pedig mintegy 40 legény csapott
fel, kiből másnap bőven kitelt a' várostól adadni kellő 24. ujoncz-szám. Kun
embernek szabadságán kívül van, ha nem sok is, mit mint tulajdonát védhe-
ti; ezért megy könnyen katonának.

Ara d- megye a' haza boldogságát, előhaladását, 's virágzás alapját
tartalmazó 1840ki törvények kihirdetése után m. e. jegyzőkönyv 1150 's
1168. sz. a' végzése által a' tczikkek rendeletit, ismérve földmívelő népünk
nagyobb részinek a' nevelés 's oktatás bölcsőjébeni helyzetét — kerületi tiszt-
viselőink által megmagyaráztatni, a' törvények iránti hódolat, 's emberiség-
gel páros jobbagyi kötelesség hü teljesítésére oktatni parancsolta, addig is
míg a' két tczikk teljesítésére középpontból 12 szolgabíró kerületinkbe a'
nyilvánosság, bizodalom 's igazság ellenőrsége végett ugyanannyi tbíró olly
utasítással küldetett ki elnökül, hogy az országgyűlési utasításnak anya nyelv-
vén ujbbi kihirdetése után, az ujonczoknak alkalmas ifjak öszszeírta, öreik
közepett azonnal sorsot is huzzanak, mindaddig szüleik körében maradandók,
míg első alispánunktól mint a' besorozó küldöttség elnökétől a' besorozási
parancsot veendik. Hála a' gondviselés után buzgón törekvő megyei tiszt-
karunknak! ugyanis 3. heti munkálkodás után jól 's előre értesítve levén né-
pünk, habár nagyobb részint még kevésbbé felvilágosodott is, a' sorshuzás 180
községinkben legnagyobb engedelmesség, pontos megjelenés, 's vidám ked-
vel végre is hajtatott, örömmel tekintvén suhanczink sorsváltozásuk kezde-
tére, már is csoportban felbokrétázva mint haza védenzei sietnek az aradi
erősségbe katona-társaikat látogatni. Köszönet elnök alispáninknak e' czélszerű
rendelkezésért 's 12 munkás tbíráinknak terhes fáradozásikért, kik mindent
mint ember társának, polgár hazájának, hü jobbagyi királyának áldozva 200
ezret meghaladó népünket törvényiránti engedelmességre, a' nyilvánosság ut-
ján olly bölcsen vezették, köszönet a' megyei lelkészeknek is, kik érte tör-
vényink lelkét jó előre szöszékeikből hiteiket a' vallás utján kötelességeik vi-
selésére bátorították ollyannyira, hogy a' félreértés által könnyen becsusztatott
ingerültségnek csak szikráját sem éreztük, mi oda mutat, hogy haladási szá-
zadban a' szelid kormány nyilvánossággal egyesítve, csak bizodalmat 's en-
gedelmességet szül. S. L. táblabíró. —

K r a s s ó m e g y e i közgyűlés: Télihó 7kén kezdett 's 22kén végzett
közgyűlésünk nevezetes tárgyai ezek voltak: Még m. 1840. évben akkori
helyettes alispán Jakabffy K. egy megyei nyugintézet létesítését indítványozá, 's
az eszme hü pártoltatásra talála, most a' rendszabályok terjesztettek elő, 's
megerősítést nyertek. A' legutóbbi országgyűlésen alkotott tczikkek alkalma-
zása körül kívántatók javaslatképeni előterjesztésre megbízott választmány bead-
ván munkáját, a' végzés fontosb czikkei ezek: — A' katonáskodni köteles ifjak ösz-
seírását minden kerületben választmány végzi, e' választmányok minden járásban
nagyobb választmánnyá alakulnak, 's ezek előtt fog a' meghatározandó helyeken or-
szággyűlési utasítás értelmében a' sorshuzás legnagyobb nyilvánossággal végre
vitetni, innen a' sorsozók a' középponti választmány előtt megvizsgáltatni 's ka-
tonasághoz adadni; de hogy egy részről a' teher kelletén túl ne nagyobbitassék, 's
nagy számú ifjuság szükség nélkül ne hozassék be, más részről pedig azon
esetben, ha az elsőbb számokat huzott ifjak közt katonaságra alkalmatlanok
lennének, rendeltetett, hogy minden helységből két annyi ifju hozassék be,
mint a' mennyi ujoncz állítandó, és pedig azok, kik a' legelsőbb számú sor-
sokat huzták. Ha valamely ujoncz maga helyett mást kíván állítani, ez mint
a' törvény által nem tiltott mód, megengedtetik; határozatott ezenkül, hogy
az állítandó ujonczoknak a' mult állítás példájára különös megnyugtatósul
nyomatott capitulatio-levél adassék. — A' megye meg levén győződve hogy egye-
dül edes anyanyelvünk bir azon varázs-erővel, mellytől a' magyar hazában
elszórt idegen ajku honfiaknak a' nemzettel egybeolvadását remélhetni; 's
egyedül ezen egybeolvadás eszközölheti azt, hogy a' majdan egy érzésü nem-
zet minden vetélkedéstől menten, egyedül a' hon javát hordozva szívén, ezt
teljes erővel munkálni, a' magyar név hajdani dicsőségét ismét kivini fogja;
's hogy minden honfiak elmulasztatlan sz. kötelessége a' magyarosodást min-
den szabad, és méltányos módon előmozdítani, a' hazai törvényhatóságok
pedig kötelesek a' törvény rendeletinek szigoru megtartása felett lélekismére-
tesen örködni; miután a' VI. tczikk ezen szavai „ő fels. kegy. rendelkezni
fog, hogy a' magyar nyelv tudása a' katonai véghelyeken is gyarapítottassék,
a' magyar ezredek kormányai a' magyarországi törvényhatóságokkal magyar
nyelven levelezzenek“ tapasztaltatnék pedig, hogy a' bánági hadi főkormány
's ezredek a' hivatalos levelezést mindeddig német nyelven folytatják, a' n. m.
II. tanács megkéretni határozatott olly czélszerű rendeletek tételére, miszerint
az említett katonai hatóságok, mint honiai, a' törvény rendeletinek megtartásá-
ra, magyar levelezésre t. i. utasítottassanak, nehogy a' megye azon kellemetlen
helyzetbe tétessék, hogy a' nem magyarul írandó leveleket használat nélkül
visszautasítani legyen kénytelen. — Az általános magyarosodásnak anyagi,
és szellemi tekintetben áldásárastó nagy eszméje csak úgy levén létesíthető,
ha köz haza, és nemzet. nyelv iránti szeretet az ifjuság fogékony keblébe a'
gyermekkor első éveitől kezdve oltatik, ezt pedig jó akarat mellett leginkább
a' tanítók eszközölhetvén, elhatározatott, hogy ezután senki, ki a' hazai
nyelvben elegendő jártassággal nem bir, iskolatanítói hivatalra nem alkalmaz-
tathatik, mostani tanítók pedig 3. év alatt a' magyar nyelvet megtanulni kö-
telesek; továbbá az országgyűlés berekesztésitől számítandó 3 év mulva olly
helyeken is, hol a' gyülekegyüleés berekesztésitől számítandó 3 év mulva olly
helyeken is, hol a' gyülekegyüleés berekesztésitől számítandó 3 év mulva olly
az anyakönyveket magyar nyelven írni kellvén, 's így ennek tudása minden
lelki pásztorban szükségkép megkívántató tulajdonság levén, végzéseképen ki-

mondat
vényes
szükség
követke
a' szol
az utól
járó,
nem k
rendör
jon az
re elég
csak g
fogvas
véleked
lásra tá
hogy a
lyek u
más, m
alkalon
rendelet
tósága
által a'
magasl
lődsre
böleser
birák
rendsze
vashet
megb
nak es
remünk
runk al
val sen
ne segí
nemesi
kamara
készüle
ve izlés
gya vol
azonbat
sekre sz
nem tö
hátran
rendsza
több me
sokáig t
ben var
rendelet
más szer

P
tyén Ist
dús okta
lekezet
tott. A'
XVII: 4
gulnak
nemesak
rű halac
észeti ol
tavaszle
ben foly
zérlete
Pestmeg
ezenben
nen 18
a' keesk
a' pápai
datásáva
dástelje
gulte m
réknek
scheider
hiánya
maradt
hatni, k
logiája'
teletdíja
nem Sel

A'
res váro
gát „gy
200ra t
elkobozt

mondattott, hogy 3 év múlva a g. n. e. v. lelkészek szokott beiktatására törvényes bizonyosság fog küldetni. — A' mezei rendőrségről szóló IX. t. cz. 3. §-sa szükség esetében a' tisztviselők szaporítását megengedvén, errenézve a' megye következőt határozott: Tagadhatlan ugyan, hogy a' megyei tisztviselők, jelesül a' szolgabírák hivatalos eljárásai napról napra szaporodnak, 's hogy különösen az utóbbi országgyűlési t. czikkek értelme szerint több esetben felelősséggel járó, 's rögtön teljesítetteti szükséges kötelességek által a' szolgabírói hivatal nem kis mértékben terhesült, hogy a' tisztviselők halmaza különösen a' rendőrségi t. cz. következtében nőttön; azonban az levén a' kérdés: ha vajjon az eddigi tisztviselők száma mind ezen kötelesség 's eljárások teljesítésére elég e' vagy sem? errenézve a' meggyőződés az, hogy e' kérdést igazán csak gyakorlati alkalmazásból meritendő tapasztalás határozhatja el; ennél fogva a' tisztviselők száma szaporításának szorgalmazása, mint ez úttal csak vélekedés ingatag alapjára építhető, azon időre halasztatik, midőn tapasztalásra támaszkodva tehetendi azt a' megye. Valódi nyereségül itt még azt is említjük, hogy a' megye majd minden helységiben divatozott kapuk (vratnyiczák), melyek ugyan a' vetéseknek károsításoktól megóvására szánvák, azonban nem más, mint utasok akadályára emelt gát 's pór gyerkőczöknek koldulásra szolgáló alkalom, lerontatni rendeltettek. — Figyelemmel kísérve a' legujabb t. czikkek rendeleteit, különösen szembevető azon körülmény, hogy a' falusi bírák hatósága mind inkább terjesztetik; üdvös hatással leend ez kétségkül, mert ez által a' köz nép, mellynek soraiból választatni szoktak a' bírák, egy fokkal magasbra emeltetik, minek ismét az önértet nemesülése, az értelmi kifejlődésrei törekvés 's az általános polgárisodás lesznek boldogító eredményei; bölesen fontolták ezt meg a' megye RRdei, midőn addig is, míg a' jegyzők és bírák hatósága, kötelessége 's a' t. felett az e' végre kinevezett választmány egy rendszeres munkát terjesztend elő, végzésképen kimondották: „hogy a' járásbeli tisztviselőknek a' falusi bírákat, vagy eskütteket testikepen megbüntetni tilos“ a' haladás őszinte barátja ezen követésre méltó példának csak örvendhet. — Nincs a' megyei méltóságnak megfelelő tanácskozási teremünk, levéltárunkban az irományok kora enyészetnek kitétetvük, pénztárunk alacsony, sötét, nedves, 's mind e' mellett a' megye RRdei még csak szóval sem említették, hogy e' bajon a' házi pénztár költségén kellene, vagy lehetne segíteni, hanem szeretett főispánunk buzdító felszólítása következtében a' nemesi pénztárt lelkes örömmel ajánlák e' szent ezélra, 's miután a' n. m. udv. kamara is mint kebelbeli földesur 10 ezer ezüst ftot áldozott, az építési előkészületek már megtétek; 's így nem is kétkedhetni, hogy kevés idő múlva izlésteli megyeház díszlend szabad udvarunkon. A' gyűlés egyik fő tárgya volt még a' tisztújítási rendszabályok kidolgozása 's megállapítása; ezt azonban csak a' szavazás módjára, választók kijelölésére 's ezekkel rokon kérdésekre szükség érteni, mert megyénkben eddig még soha zavargó kiesapongások nem történtek, 's a' nemesi testület önértetében 's lelkületében bizakodva bátran mondhatjuk, történni nem is fognak, 's azért e' tekintetben korlátozó rendszabályok nálunk fölöslegesek. — A' vegyes házasságok ügye iránt, melly több megye felszólító levelei következtében itt is szőnyegre került, a' vita nem sokáig tartott, 's végzéssé lön: hogy a' megyei KK. és RR. azon meggyőződésben vannak, miszerint a' vegyes házasságok tárgyában keletkezett egyházi rendeletekkel okozott aggodalmak ö felsége által a' római udvarhoz köz tudomás szerint küldött követség útján elfognak oszlatni. Sz. F.

Pá p á n t él h ő 25dikén szenderült el végső elgyengülésben Kocsi Sebestyén István, a' pápai ref. főiskolában a' pápi tudományok 20 évig volt érdemdús oktatója, 's 29d. a' tanuló ifjuság tisztelkedési mellett igen számos gyülekezet kíséretében néhai tisztársa prof. Márton István sirja mellé takarított. A' ref. egyházban halotti beszédet Tóth Ferencz superintendens ur János XVII: 4. 's több verseiből, szónoklatot tiszt. Széki Béla oktató ur, a' boldogultnak hivatali utódja, igen alkalomszerűleg, a' valódi élet fő kellékéről, nemesak az időben és idővel, hanem az időnek is éléről: vagy is a' korszerű haladásról — 's halotti elmékedést a' sirnáltiszt. Czibor Ferencz ur bölesészeti oktató, tartottak. Született az üdvezült Mező-Turon, Heves megyében, tavaszaló 6d. 1761. tanulását a' helybeli gymnasiumban kezdvén, Debreczenben folytatta, 's Odera-melletti Frankfurtban, egy Steinbart és Loeffler vezérlete alatt 3 évet töltvén, befejezte. 1790d. honába térvén, Monoron, 's Pestmegyében, mintegy másfél évig viselt lelkési hivatalból 1793d. Debreczenben a' keleti nyelvek és szentírás-magyarázat tanítószékére emeltetett. Innen 1803d. a' hajdu-böszörményi, majd 1806d. a' hajdu-szoboszlai, 1808d. a' keeskeméti, 1814d. ismét a' monori gyülekezetek lelkésze lön. Végre 1817d. a' pápai főiskolában főtiszt. Tóth Ferencz urnak egyházi főjegyzővé választásával megürült hittudományi tanítószékére hivatván, itt 20 év folytában áldásteljes sikerrel folytatá tanítói munkásságát egész 1837ig, midőn elgyengülte miatt a' tanítói pályáról lelépni kénytelenített. Tanítói érdemeit a' deréknek hirdeti számos tanítványi hálája; 's ha egy Gesenius, Paulus és Wegscheider neveikkel együtt világszerte nem emlegettetik is neve, nem érdemei hiánya oka ennek, hanem minden tekintetben szűkebb hatásköre. Kéziratban maradt több munkái közül különösb említést érdemel, számos másolatban mondhatni, köz kezezen forgó „Apologeticusa“. Nyomatásban jelent meg „Messiologiája“ Budán 1835. 's a' magyar akademia által ivenként három arany tiszteletdíjjal nyomtatás végett, még 1836d. elfogadott „Hebraizáló Etymologus“ nem Sebestyén Lászlóé, hanem övé. Áldás emlékére!

A m e r i k a.

A' laplatai tudósítások oct. 12ig terjednek. Rosas elhagyván Buenosayres városát, annak őrizetét a' nagygyesületre bízta és egy másra, melly magát „gyilokegyesületnek“ nevezi. Az utóbbi 14 nap alatt megölettek számát 200ra teszik, kik közt két francia is van. Rosas mind azon polgár vagyonát elkoboztatta, ki az országot elhagyta, és nem az „elégületlenekhez“ tartozik.

Portugália.

Angol tudósítások szerint a' portugáli kormány hadiköltségei miatt nem fizetheti a' megígért félévi osztalékot az angol részvénybirtokosoknak. A' portugáli kormány, a' régi szerződésre hivatkozva 20 ezer puskát kér Palmerston lordtul az ujonczok felfegyverzetésére. —

Spanyolország.

(Az eltörlesztett zárdák eladatnak.) A' madridi hivatalos lap szerint a' kormány az eltörölt zárdákat eladásra tűzte ki, 's a' bejövendő pénzüsszeggel az országos adósság részét szándéka kifizetni. Ha a' zárdáépületeket gyárakra, vagy más hasonló intézetekre nem használhatni, úgy lerontatnak, ha régiségi tekintetből épségben tartatásra nem érdemesek. —

(Espartero terve.) Madrid, jan. 10ikén: „Portugália határi felé indítani szándéklott hadszállítványánál leginkább azt tűzte ki magának fő ezélul Espartero, hogy azzal a' portugál propagandának bátorságot adjon a' királyné számára ugyanazon sorsot elkészíteni, mire ő Spanyolországban Krisztina kormányzó királynét juttatá. Akarja ugyanis, hogy Maria da Gloria királyné férjével együtt Portugáliát hagyja el, 's ezen országot Spanyolhon vagyis Espartero kormányzósági önkényire bizza. Reménylhetni mindazáltal, hogy Anglia 's Franciaország illy visszaélést nem engedendnek megtörténni, bármi képp ohajtják is azt kieszközleni a' zendületi férfiak Portugáliában. Ez azon férfinak hazafisága, ki dicsekedve szokta mondogatni, hogy nagyobb megtiszteltetést nem kíván, mint szülővárosa alcaldeja lehetni! A' választásoknál egész Spanyolországban legnagyobb erőt fejtenek ki a' pártok, de mind e' mellett mindenütt katonai befolyásé marad a' győzelem. Parisi lapok jelenték, miszerint Olozaga leginkább azért küldeték Parisba, hogy a' Franciaországba menekült carlospárti főnökök 's mérsékelt férfiak kiűzetését sürgesse. Jól értesültek e' hírt alaptalannak mondják, állítván, hogy küldetésének ezélja tetemes kölcsönvét, mellyért a' kormányzóság a' philippini szigetek jövedelmét szándékozik zálogul adni. Mondják, hogy ez iránt Parisban már minden nehézség el van hártva; mit azonban nem igen hihetni, mert minden kölcsönvét a' cortes megegyeztetéstől függ, 's pedig alig fog újabb kölcsönre engedélyt adni. Annyi azonban minden esetre való, hogy a' kormányzósági pénztárakban egyetlen fillér sínes, 's az általános zavar e' miatt napról napra növekszik.“ —

Anglia.

(Lapvélemény Paris megerősítéséről.) A' Times e' fontos tárgyról legközelebbi számában így nyilatkozik: „Egyes részleteiben nem követhetjük ugyan Thiers költség-sámolását: de ha a' Paris körüli földbirtok becsére nézve nem csalatkozunk, 's tekintetbe vesszük, miszerint minden vasúti, vagy más hasonló vállalatnál a' valódi költségek mindenkor jóval meghaladják az előleges számításokat, úgy bizonyosan mondhatni véljük, hogy az erősítvények az előleges költségszámításoknál sokkal többé fognak kerülni, ha t. i. a' francia kamrák csakugyan egyezéseket adandják a' babyloni torony-építéshez. Azonban, ha a' költségek tiszterte nagyobbak lennének is, ez azért az egész terv elleni igazságos kifogásokat épen nem fogná szaporíthatni. Azon 5 — 10 millió font sterlinget, mit a' francia nemzet azonnal lefizetni kényszerülend, hasonlóba sem hozhatni azon kártékony adózással, miket az erősítvények, a' szabadság, kor, jövedelmek, javítások nyakára rovand, 's mellyek örökké fognak tartani. Minden másnemű harcokészület pillanat szükségire tarthatni fön: a' hajók lefegyverzetetnek, az ezredeket békelábra állítják, a' hadiszereket raktárakba halmozzák; de az erősítvények örökös javítást kívánnak, azokat mindig őrizni kell, 's ki nem tudná, hogy a' kényuraság ez ijesztő jelképei mindenkor háborítólag hatnak álgykkal 's bástyáikkal a' békés polgárok iparüző 's mulatsági mozgalmira. Olly város aztán többé nem béke üdvére, hanem szüntelen csak háborúra 's ostromra emlékezteti a' polgárokat. Kinek nincs kedve egész életét főtül talpig fegyverzetten eltölteni, az bizonyosan szintolly kevés kedvet érzend magában szünet nélkül dohos város falak mögött tespedni, 's minden pillanatban ellenség megrohanását 's vészes kemény ostromot szeméi előtt látni. Vad társasági állapotban menthetni az illy készüléteket; de hol már valamennyire haladott a' polgárisulás műveltséggei, ott a' pusztá testi erőtől származó ótalmi rendszert lehetőségig mellőzni kell. —

(Tanácskozások Franciaország 's Egyiptus állapotjáról.) A' ministerség majd naponkint tanácskozik viszonyi fölött Franciaországgal és az egyiptusi basa jövedőjéről. Palmerston Alit egészen a' szultán önkénye alá szeretné helyezni, hogy ezentul feje csupán a' nagyur szeszélyitől függjön, e' szándék valósulását azonban annyival inkább nem hihetni, mivel a' moszka ezár is határozott parancsot küldé már konstantinápolyi ügyviselőjéhez, hogy Ali számára örökös birtokjogát sürgesse Egyiptusnak a' portánál. Szinte hitteles kulfökből érinti több londoni lap, miképp az orosz kormány a' többi hatalomtul szilárd hangon kívánja, hogy Franciaországot is szövetségükbe vegyék, mit valóban tanácsos leend is követniök, mert a' különben igen is tartózkodó Guizot nem rég mondá, miszerint jövő tavaszig olly kész 's deli hajadon leend Franciaország, hogy mindenki vetélkedve fogja barátságát keresni. Jól értesülve lenni szokott lapok véleménye szerint Franciaország szigoruan kívánja Egyiptus és Törökország kölcsönös viszonyit és vonatkozásukat Enrópához megalapítani, mielőtt teljes lefegyverzéshez fogna, 's különösen azon egy föltétől nem szándéka elállani, hogy a' dardanellák 's Boszpor minden kivétel nélkül minden hadihajó előtt zárva legyenek. — A' portugál kormány 2 ezer nyeregge 's 12 ezer kantárra szerződött angol kereskedőkkel, 's az angol ministerség bizonyos számú puskát 's egyéb hadiszert is ígért a' portugál királynénak. —

Franciaország.

(Kamravíták Paris megerősítése fölött.) Miután ellenző szónoklatában Lamartine azt is érinté, miszerint az ujonnan szerkesztett Paixhans-féle

álgukkal az erősítvényekről Paris könnyen halomra lődözthető leend, jan. 23-án Paixhans e tekintetben következő fölvilágítást adott: „Az új rendszer leginkább abból áll, hogy rövid idő alatt minél több golyó röptessék az ellenségre. Kérdés már most, hogy azon álgukat, melyek St. Jean d' Acre ellen dörögtek, nem lehet é majd Paris ellen is használni? Erre biztosan válaszolhatni, miszerint az új álguzásrendszer egész Európában könnyen bevezethetővé teendi a régiebb várakat, az ujonnan építendő erősítvények ellenben hosszabb ideig fognak azzal dacolhatni, mert az ótalmazók nagy mennyiségű löszert halmozhatnak össze falaik közt, míg a megtámadók annyival épen nem terhelhetik magokat. Legkedvezőbb mindenkor azon harczi eszköz, mely védelemre legnagyobb sikerrel használható, 's így ezen új találmány igen üdvös hatása leend, mivel illy ótalmi rendszer mellett nem igen leend kedve bármi hatalomnak Paris megtámadására törni. Ezenkül ezen új fegyverzet a megerősítési költséget csökkentvén egyszersmind nagyobb hatásúvá fogja az ótalmazást tenni. A megerősítés legnagyobb haszna az időnyereség, az pedig minden, mit leginkább kívánhatni, főleg szövetség elleni háboruban. (Thiers: „Igen jó! Igen való!“ Ha akarjuk, hogy Franciaország hatalmas, békében tiszteltetve, 's háboruban rettegve legyen, akkor ezek azok, mikre szükségünk van: erős hadsereg, mely jó tartalékrendszerre támaszkodik; olly hajóhad, mely úgy van fölkeszítve, mikép azt az előrehaladt hadviselési rendszer kívánja, 's megerősített főváros, melyet a júliusi zendület után egy hatalomnak sem szabad többé jelenlétivel bemoeskolni.“ (Tetszés.) Tracy, a régi hadsereg tisztje 's baloldal legelőbbkelő szónoka az erősítvényeket ellenzé, 's különösen azon vád ellen kelt ki nagyon, mintha Franciaország nem tett volna lehetőségig eleget Paris ótalmazására a vész napjaiban, 's bebizonyítani törekvők, hogy Paris lakosi azon időben minden kitelhető áldozatot megtettek? Thiers félbenszakasztá a szónokot, kiáltván: „Soha nem hozhatni elég áldozatot, midőn a hon java kívánja.“ Szózatok közepben: „Ne szakassza Ön félben a szónokot!“ Balról: „Igaz van Önnek Thiers ur!“ Thiers: „Midőn a Rajna át van lépve, elég nagy áldozatot soha nem hozhatni.“ Több szózat: „Rendre, rendre!“ Az elnök Thierst hallgatásra inti. Tracy folytatlag: „Tisztelem azon francia érzelmeket, mik e kamrában tulnyomók; de azért mégis ki kell mondanom, hogy nagy hálátlanság az ország ellen, ha arról vádoljuk, hogy nem tön eleget, holott áldozatai vakbuzgalommal voltak határosak.“ Thiers: „Azon föláldozás Franciaországért történt.“ Szózat: „Nem Franciaországért, hanem csak Napoleonért!“ Ezután a porosz nagy Fridriket idézte föl például a szónok, mondván, hogy az számos hódítást tön, 's fővárosát többször elveszté, a nélkül, hogy azért hatalma csökkent volna. Ezt Rémusat követé, ki a kormányindítványt pártolá. Beszédje nem nagy hatású volt, 's utána a további vitát jan. 25-ikére halaszták. — Az eddig történtek után mintegy ezeket ítélni az ügy helyzetéről: a királyság, respublica és császársági eszmék egymással titkos harcban állnak. A királyság azért akarja Parist megerősíteni, hogy urává tehesse magát 's Franciaországban állandó hatalomra jusson. A respublicai párt szinte birni akarja Parist, hogy onnan a királyságot kiűzvé, azt egyszersmind egész Franciaországból kiküszöbölhesse. Végre, a császársági maradvány-eszme azért akarja Parist megerősíteni, hogy a biztos helyből határozottabb álláspontot foglalhasson el Európa ellenében. Ez a kérdés politikai oldala. Soult tábornagy beszédje, mellyel mint katona az indítványt ellenzé, mint minister pedig támogató, e három pártot legelőnkebb csodálkozásra bírta. Thiers és Barrot alig hittek füleiknek, és sokan hiszik, hogy a tábornagy nyilatkozata a megerősítés pártolói közül sokat ellenkező véleményre térítte. Némelyek hiszik: mikép Soult nemcsak a megerősítést, hanem azzal egyszersmind a mostani ministerséget akarja megbuktatni, hogy Molé groffal más kormányt alkothasson, mellyől nagyobb engedékenység gondol várhatni. Csodálatos még az is, hogy épen leginkább azon követek ellenzik a megerősítést, kik a királynak legbuzgóbb párthívei, holott az egész indítványt először is maga a király pendité meg. Szinte lehetetlen kitalálni, hogy e játéknál tulajdonképen kit akarnak megcsalni.

(Guizot határozottan Paris megerősítetté mellett nyilatkozik.) A január 25-iki követkamra-ülésben Latournelle a kormányindítványt pártolá, különösen azon okot is használván támogatásul, hogy a francia nemzet katonaszkodási szelleme valamennyire enyhült már, 's így az erősített főváros csak hasznára lehet a nemzetnek. Jamier az indítvány ellen szóla, utána pedig a kamra mély hallgatása alatt Guizot lépett szöszékre, többi közt ezeket mondván: „A kamra attól látszik tartani, hogy Paris megerősítetté azon békés politikát, mit napirendre hozott, tán zavarni fogja. (Megindulás.) Ez a kamra határozatlanságának valódi oka. Erre azonban teljes megnyugtatót mondhatjuk, hogy ezen terv külföldön semmi kellemetlen hatást nem tett. Meg lehetnek Önök tehát győződve, hogy e terv létesítése Franciaország politikáját külföldön még nagyobb tiszteletre emelendi 's a közbékét nem fogja háborgatni.“ (Tetszés.)

Törökország.

(Az osztrák és porosz, moszka követ örökösen Alinak akarja Egyiptust adatni.) Konstantinápoly, jan. 5. Az osztrák, porosz és moszka követek új lépést tettek aziránt a portánál, hogy Egyiptust örökösen engedné át Alinak 's családjának, hathatósan mutogatván ennek mulhatlanságát. Mint mondják, az osztrák követ fenyegetéshez is folyamodott, és kijelenté, hogy Ausztria magára hagyja különben a portát. Ponsonby I. ez uttal semleges maradt; Rezsid b. pedig kitérő feleletet adott. — Ibrahim még mindig Damaskusban van, 's 28ezer főnyi seregnek parancsol. A szyriai őrséget egy egészszé olvasztotta Ibrahim 's katonáiba bátorságot 's önbizalmat tudott önteni. Azt, hogy Ibrahim serge mindenben szükségét látta, csak angol koholmányoknak tartják. — Egyiptusban a katonai gyakorlás folyást tart. Ali hir szerint 2millió 500 ezer frankot küldé Ibrahimnak. Kurshid b. Damiettebe ment, mások szerint

pedig Sarába, hol 12—15ezer főnyi sereg áll, mely szükség idején Ibrahim segítségire megy. M. Ali mondása szerint keleten még csak most kezdődik a dolog nagyja. — Nem tudhatni, kiadja é Ali a török hajóhadat, mivel csak annak kiadása után tudatják vele azon föltételeket, melyek alatt neki Egyiptust örökösen átengedik. Ha európai hadi hajó nincsen Alexandria előtt, akkor Ali igen is bátor, ha pedig van, akkor szemlátomást engedékenyebb. — Szyriai levelek szerint az angolok serényen dolgoznak St. Jean d' Acre vára kijavittatásán; mint szinte Beyrut megerősítésén is. E miatt is támadt már Konstantinápolyban szóváltás az angol és moszka követ közt. —

Török határ, jan. 7. Konstantinápolyi levelek szerint a szultán hallani sem akar M. Ali örökös helytartóságáról, sőt inkább a tanácsban elhatázzák, hogy Egyiptus birtokát csak élte fogytaig adják meg, 's még azt is az új rendszer szerint évi fizetéssel, 's a pénzügyet nagyuri biztos fogja vinni. Némelyek szerint e szándokban Ponsonby I. erősítette meg a portát, mások szerint azonban Ali sorsa koránsem a portától függ, és a szövetségesek csak azért türik a porta ezen szándokát, hogy Franciaországot a hatalmaknál tettelegesen közbenvetésre bírják védenéze ügyében, 's közös munkálkodásra a keleti kérdés elintézésében, a nélkül, hogy a júliusi szerződést megsértenék. — Szyria hegységiben, mióta az egyiptusi sereg onnan eltávozott, a legnagyobb rendtelenség 's fejtelenség uralkodik; az emírek egymásra támadnak; az országutakon rabló csapatok fosztogatnak; a rend mindenütt fel van bomolva, senki sem parancsol, senki sem engedelmeskedik; a keresztények elleni gyűlölség, hol több a mohammedanus, minden helyen feltámad, a vakbuzgó nép gúnyéneket dalolgat a keresztények ellen, 's minden rakoncátlanokdást elkövet, úgy hogy sok, ki ezelőtt legelkeserültebb ellensége volt Ibrahimnak, most visszaohajtja ennek egyiptusi uraságát. Az utazás mindenütt életveszéllyel jár, a török csapat három órányira sem mer távozni a parttól, mert a lakosok a kit látnak, azonnal rá lönek. Az európai hajóvezérek és a török tábornokok közt nagy egyenlenség uralkodik; az elsőbbek a legellenkezőbb parancsokat adják ki, csak hogy egymásnak árthassanak; az utóbbiak pedig mérgeledve nézik, hogy a szyriai városokat keresztény katonák tartják elfoglalva, 's különféle ármánykodás által akarják magokat megboszolni; szóval Szyria olly állapotban van, hogy alkalmasint mind Alira, mind a szultánra nézve el van a veszte örökre.

Francia lapok szerint a tunisi beyt három farku basává, 's a török hadsereg tábornagyává nevezte ki a porta 's két millió piasztornyit adót kíván tőle évenként, de ezen nagy megtiszteltetést lerázta nyakáról, mivel a tripolisi basaság csak 500ezer frankot hajt be évenként. — A görög hajók iránt foganatba vett szigorú rendszabályokból legkisebbet sem enged a porta, sőt azon portékátul, mellyet Görögországból görög hajón szállítanak, 20 petnyi adót kívánnak. Ha a görög kormány hathatósan föl nem lép, nagy csapás éri hajózását a földközi tengeren. — Emin bey, ki a Mahmudie 130 álgys hajó parancsnoka volt, 's a hajóhad eladásában nagy részt vett, Konstantinápolyba érkezett, de ott tüstint elfogatott. —

Olaszország.

(Karácson felé Nápolyban mindig növekszik a rablás gyilkolás Dom Miguel lemond a portugáli trónról.) Nápoly, dec. 17. Régi szokás ezen országban, hogy az emberek karácson 's ujév felé gyilkolnak, rablanak, fosztogatnak, csupán azon okból, hogy a karácsont annál vigáiban üllhessék meg. Lopás, erőszakos betörés, fosztogatás, mellyhez a legborzasztóbb kegyetlenség 's istentelenség szokott járulni, jelenté ez évben is karácson közelgését, mit itt az ország régi szokása szerint nagy lakomákkal szoktak ünnepelni, mellyekben gazdag, szegény egyenlőn akar részesülni. A kinek magának nincs, van másnak, és a másébul akármilyen uton is szerez magának. A rendőrség ébren van ugyan, mindent megteszen a gonoszság akadályoztatására, vagy fölfedezésire, városunk utcái, kivéve egy két félreeső zurdokot, elég biztosak, mint szinte országutainkon is biztosan utazhatni még éjjel is: de nem láthatja a rendőrség szeme, mi istentelenség történik a házak belsejében. — Romában hiteles kulfökből tudják, hogy d. Miguel lemondott minden jogáról a portugáli trónhoz. Tartózkodáshelye ezentul is Roma leend. Uradalmi egy részét is visszadta neki a portugáli kormány, de úgy, hogy azt nem igazgathatja maga emberei által. — Romában a rablók most azon szokást vették föl, miszerint a házak kapujában várják a kipecezett áldozatot, 's midőn az eseng, akkor szurják agyon. — Midőn Demidoff moszka gróf Bonaparte Jeromos lányával összekelne, Florenzben sokan azt kezdék terjesztgetni, hogy a mindentehető arany következiben e vegyesházasság a szokott föltételek nélkül hajtattott végre. A dolog így állván, ő szentsége egy bibornok által kijelenté a diplomatai karnak, hogy ő megengede ugyan e vegyes házasságot, de úgy, hogy az abbul születendő gyermekek a kath. vallásnak neveltessenek. Vajjon az orosz czár, ki olly nagy térítő, kötelező erejűnek tartja é majd ezen rendeletet?

Legújabb Jan. 11-én M. Ali a török flottát ünnepélyesen áldatta Yaver pasának (Walker hajóvezérnek), mint e végre Mazlum beyel meghatalmazott szultáni biztosoknak. Yaver lobogója Mahmudie ozmán vezérhajóra kitűzetvén, mind a török, mind egyiptusi hajócsapatától 21 álgylövessel üdvözöltetett. Mazlum bey kívántára M. Ali átengede a szultánnak még a 10ezer főnyi szabálytalan sereget is, mely a sz. városok őrizetére Mekka és Medinában maradt a nagyserfi parancsi alatt. — A varsói vasuton Bochnia felé, hol ez az éjszaki vaspályához csatlakozni fog, sok ezer munkás kéz dolgozik, tavaszra még több fog, 's f. évben okvetetlenül az egész varsói vonal Bochniaig elkészül. — A hadkészületi tetemes költségek most annyira korlátozzák Franciaország pénztárát, hogy 1848 előtt semmi statusépítkezéshez nem foghatni a pénzügy-minister nyilatkozata szerint 's hid- és országutakra csak félannyit fordíthatni évenként mint eddig. —